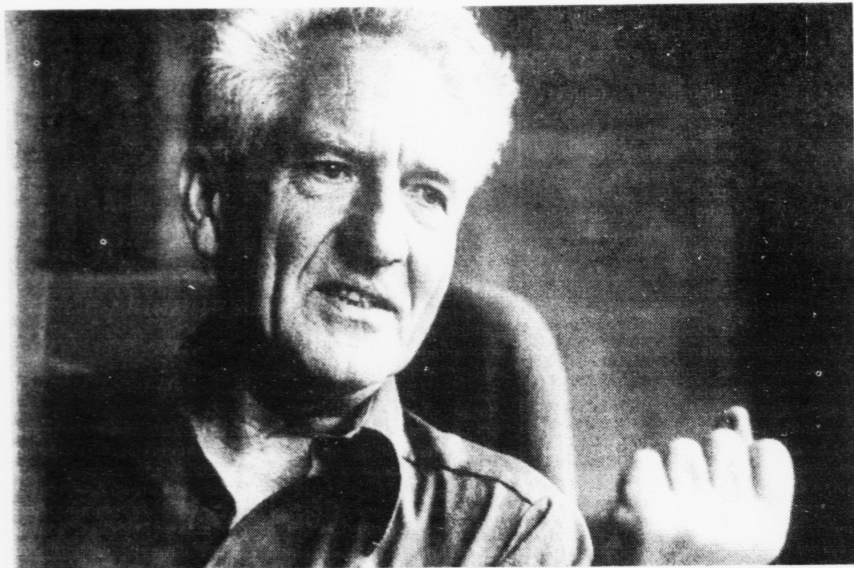

Javnaðarmaðurin ið endurreisti Noreg

Einar Gerhardsen, fyrrverandi norskur forsætisráðharri og formaður norska Arbeid-arafloksins, doyði leygardagin. Hann hevur, sum eingin annar, ritað navn sítt í arbeidara-sogu Noregs

Leygarmorgunin andaðist fyrrverandi norskur forsætisráðharri Einar Gerhardsen, 90 ára gamal.

Einar Gerhardsen hevur, sum eingin annar, gjørt seg og sín flokk — Arbeidaraflokkinn — galdandi í norskum politikki í hesi öld.

Fólkavaldur var hann í nærum 40 ár og í flokksstjórnini sat hann í ikki ferri enn 48 ár.

Einar Gerhardsen vórðist politiskt virkin á ungum árum. Fyrst sum skrivari í kommunala faglagnum í Oslo og síðan í flokkinum. Í býarstjórnin í Oslo varð hann valdur fyrst í tjugunum og hevði sæti har til krigslok.

Týskari fagalegu

Á annar heimsbardagi krast á gjordist Einar Gerhardsen virkin mótmæðumaður móti tyska fagvaldinum og í 1941 varð gestapo eftir honum. Gerhardsen varð sendur í tyska fangalegu, og haðani slapp hann ikki fyrr enn eftir kriggið.

Hansara landspolitiska verk byrjaði hann beint eftir heimsbardagan og gjordist hann fyrst forsætisráðharri í eini savn-

ingarstjórn. Seinni saman ár skipaði Arbeidaraflokkurin stjórn, og Gerhardsen varð forsætisráðharri.

Í hesum starvi virkaði Gerhardsen til 1951 og tók aftur við sum forsætisráðharri í 1955 og sat til 1965.

Eftir heimsbardagan stóð hann fyrst landsins endurreisingarpolitikki og var hetta politiska stórværk hansara. Hetta var sosialisma í gerandisdegnum, sum hann sjálvur hevur tikið til.

Landsfaðir

Gjøgnum mong ár eydnaðist tað Gerhardsen at sýna sín politiska vilja í verki og hann gjordist kendur langt út um landamark. Sum javnaðarmaður virkaði hann fyrst av øllum fyrst at tryggja øllum sømulig kor, arbeiddi til øll, trygd og rættvisi. Ein politikk, sum hann allar tíðir kendi sum sitt livsverk. Gerhardsen gjordist einki minni enn ein landsfaðir.

Gerhardsen var ikki bert vælumtóktur av sínum egnu partafólkum, men eisini av argastu politisku mótmæðumonnum. Hetta kom fleiri ferðir til sjónar og aftur hesaferð nú hann andaðist.

— Sjálvandi vóru mangan ósamdir politiskt, men eitt stendur fast. Gerhardsen var ærligur í politikki og hann kundi tú altíð lita á. Hann virkaði fyrst einum samfelagi, har øll kundu hava góð og trygg kor. Gerhardsen hugsaði altíð um sín minni menta. Soleiðis skrivaði fyrrverandi forsætisráðharin, hin borgarligi Kåre Willoch, millum annað í minningarorðum um politiska mótmæðumann sín.

Nógvir útlendskir gestir

Einar Gerhardsen fer til gravar friggjadagin og roknað verður við, at fleiri útlendskir ríkisleiðarar vera við til jarðarferðina. Annars hava fleiri leiðandi politikarar gjørt viðmerkingar í samband við deyða Gerhardsen.

Willy Brandt leggur í sínum viðmerkingum dent á tann týðning, ið menn sum Gerhardsen, Tage Erlander og Olof Palme hava havt fyrst politisku gongdina í Norðurlondum. Teir kveiktu ein kyndil, og tað verður okkara uppgáva at bera hann víðari, segði Willy Brandt.

Svenski forsætisráðharin, Ingvar Carlsson skrivar, at Einar Gerhardsen hevði sama týðning fyrst norska fólklið sum Tage Erlander hevði fyrst tað svenska. Við teimum báðum gjordist vinarlagið millum londini bæði bert enn betri, sigur Carlsson og leggur afturat, at fáur veit hvussu nógv hesir báðir hava týtt fyrst norðurlendskt samstarv í síni heild.

Høvundur

Tað eru eini tjúgu ár síðani Einar Gerhardsen gavst sum stjórnarleiðari, men við tí gavst hann ikki við sínum politiska virksemini. Á gamalsaldrinum gjordist hann nógv við at ferðast kring landið og helt fyrilestrar um politisk evni, og tók dúgliga lut í dagsins orðaskifti. M.a. tá EF-málið var aktuelt.

Frá 1970 til 1978 skrivaði Einar Gerhardsen fimm bókur. Hetta vóru endurminningar hansara frá ymskum politiskum tíðarskeiðum.

Einar Gerhardsen er deyður. Noreg er ikki tað sama. Eitt tíðarskeið er av.

Hákun Djurhuus in memoriam

Týskvældið 22. september frættust deyðsboðini av Hákun Djurhuus.

Hann var føddur 11. desember 1908 og var so státt 78 ár nú hann andaðist.

Hákun var skúvoyingur, men livsstarv sítt sum lærara kom hann at hava í Klaksvík frá 1934, hann var eisini blaðstjóri á Norðlýsinum frá 1936-46.

Men tað var í almennum føroyskum politikki Hákun einahelst gjordist seg galdandi. Mong ár sat hann sum sóknarstýrislimur, eisini sum formaður í Klaksvík og dúgliga tók hann lut í øðrum felagsvirksemi har norðuri. Í 1946 var hann fyrstu ferð valdur á lögting sum tingmaður fyrst Fólkaplokkinn í Norðoyum. Hann var tingmaður øll árini, til hann ikki stillaði upp aftur til lögtingsvalið 1980.

Landsstýrismaður var hann frá 1951-57 og Føroya lögmaður frá 1963-1967.

Limur í Fólkatunginum 1957 og sat tilsamans í Fólkatunginum í stív 9 ár, sístu ferð valdur í 1971.

Hákun Djurhuus var virkin sum politikari og tað var ofta hann, sum fann loysnina, tá tað stóð á at fáa semju.

Ofta er havt á máli hansara lutur í samráðingunum um landsstýrisskipanina í 1950, tá tað ótrúliga hendi, at Sambandið og Fólkaplokkurin gingu saman um at skipa landsstýri. At tað kundi henda, trúi fáur tá.

Hann mundi eisini vera fyrsti landsstýrismaður, sum ferðaðist uttanlands at finna føroyingum solumarknað. Í 1952 var hann í Moskva, har hann var samráðingarleiarar fyrst at fáa í lag sildasølu til Ruslands.

Seinasta skeiðið á tingi sat Hákun sum formaður í fíggarnevndini, eisini hetta krevjandi starv roktaði hann fyrmyndarliga við sáttligu medferð síni.

Seinast vit hittust fyrst trimum vikum síðani, prátaðu vit sum vant, men tað var ikki sørt tú kendi á nær, at Hákun var vikaður. Tann bliða andlitsmyndin segði mær okkurt.

Frá mangari góðari løtu í tinginum, á gøtuni, í Tinganesi, sáttligi atburður tín á tingsins roðarpalli, málbúðurin, eyðkendur og reinur — og nú ert tú farin.

Takk fyrst gott vinarlag.

Jákup Lindenskov

